

Koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent

Bron :

- *Koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent (Belgisch Staatsblad, 6 juni 2003)*

TITEL I. Definities

Artikel 1

Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

- 1° de wet : de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen;
- 2° het Instituut : het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten, opgericht bij artikel 2 van de wet;
- 3° de algemene vergadering : de algemene vergadering van het Instituut bedoeld in artikel 8 van de wet;
- 4° de Raad : de Raad van het Instituut, bedoeld in artikel 10 van de wet;
- 5° de stagecommissie : de stagecommissie, bedoeld in artikel 26 van de wet;
- 6° het toelatingsexamen : het toelatingsexamen bedoeld in artikel 25, 2°, van de wet;
- 7° het bekwaamheidsexamen : het bekwaamheidsexamen bedoeld in artikel 19, 5°, van de wet.

TITEL II. Het toelatingsexamen

HOOFDSTUK I. Programma van het examen

Artikel 2

Het toelatingsexamen bestaat uit een schriftelijke proef en heeft tot doel de theoretische kennis van de kandidaat te toetsen vooraleer met de stage gestart wordt.

Artikel 3

§ 1. Het toelatingsexamen tot de stage van accountant heeft betrekking op de volgende opleidingsinhouden :

- 1° accountantsonderzoek;
- 2° analyse en kritische beoordeling van de jaarrekening;
- 3° algemene boekhouding;
- 4° geconsolideerde jaarrekeningen;
- 5° analytische bedrijfsboekhouding en management accounting;
- 6° interne controle;
- 7° wetgeving inzake de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening;
- 8° organisatie van de boekhouddiensten en van de administratieve diensten van de ondernemingen;
- 9° beginselen van wiskunde en statistiek;
- 10° financieel bedrijfsbeheer, daarbij inbegrepen de analyse door middel van boekhoudtechnische procédés, van de positie en de werking van ondernemingen vanuit het oogpunt van hun kredietwaardigheid, van hun rendement en hun risico's;
- 11° algemene beginselen van fiscaal recht;
- 12° personenbelasting;
- 13° vennootschapsbelasting;
- 14° belasting op de toegevoegde waarde;
- 15° beginselen van registratie- en successierechten;
- 16° beginselen van regionale en locale belastingen;
- 17° beginselen van Europees en internationaal fiscaal recht;
- 18° fiscale procedure;
- 19° juridische en beroepsnormen met betrekking tot de accountancy, de belastingconsultancy en de andere wettelijke opdrachten van de accountant en van de belastingconsulent;
- 20° vennootschapsrecht;
- 21° beginselen van handelsrecht en de wetgeving met betrekking tot ondernemingen in moeilijkheden;
- 22° beginselen van burgerlijk recht;
- 23° beginselen van arbeids- en sociaal zekerheidsrecht;
- 24° beginselen van bedrijfseconomie, algemene economie en geld- en kredietwezen;
- 25° informatiesystemen en informatica.

Onverminderd §§ 4 en 5, kan de kandidaat-accountant die niet geslaagd is voor alle fiscale opleidingsinhouden bedoeld in het eerste lid, 12° tot 18°, toegelaten worden tot de stage, voor zover hij geslaagd is in het examen over alle andere opleidingsinhouden, inbegrepen de algemene beginselen van fiscaal recht, bedoeld in het eerste lid, 11°.

In de mate dat de kandidaat accountant tijdens de examenzitting die volgt op het begin van zijn stage slaagt voor de verschillende fiscale opleidingsinhouden, zal het deel van de reeds uitgevoerde stage in aanmerking genomen worden voor de berekening van de drie jaar.

§ 2. Het toelatingsexamen tot de stage van belastingconsulent heeft betrekking op de volgende opleidingsinhouden :

- 1° algemene boekhouding;
- 2° wetgeving inzake de jaarrekening;
- 3° algemene beginselen van fiscaal recht;
- 4° personenbelasting;
- 5° vennootschapsbelasting;
- 6° belasting op de toegevoegde waarde;
- 7° beginselen van registratie- en successierechten;
- 8° beginselen van regionale en lokale belastingen;
- 9° beginselen van Europees en internationaal fiscaal recht;
- 10° fiscale procedure;
- 11° juridische en beroepsnormen met betrekking tot de accountancy, de belastingconsultancy en de andere wettelijke opdrachten van de belastingconsulent;
- 12° vennootschapsrecht;
- 13° beginselen van handelsrecht en de wetgeving met betrekking tot ondernemingen in moeilijkheden;
- 14° beginselen van burgerlijk recht;
- 15° beginselen van arbeids- en sociaal zekerheidsrecht;
- 16° beginselen van bedrijfseconomie, algemene economie en geld- en kredietwezen.

§ 3. Ter gelegenheid van het toelatingsexamen wordt tevens de kennis van de kandidaat getest van de taal waarin het examen wordt afgelegd voor zover deze taal niet overeenstemt met de moedertaal.

§ 4. De kandidaten met een diploma van het universitair onderwijs of van het hoger onderwijs van het lange type of van twee cycli, worden vrijgesteld van het examen met betrekking tot de opleidingsinhouden die uitdrukkelijk worden vermeld op hun diploma, in voorkomend geval diploma-supplement, in de mate waarin het aantal contacturen of studiepunten dat werd besteed aan de studie van een opleidingsinhoud ten minste gelijk is aan het aantal dat vermeld wordt in het rooster in bijlage 1.

In overleg met de vertegenwoordigers van de betrokken onderwijsinstellingen stelt het Instituut jaarlijks per instelling een concordantietabel op waarin de vrijstellingen per opleidingsinhoud worden aangegeven.

Het Instituut maakt voor eind mei de concordantietabel bekend.

In de mate waarin een kandidaat accountant en/of een kandidaat belastingconsulent geniet van een vrijstelling voor de drie opleidingsinhouden personenbelasting, vennootschapsbelasting en belasting op de toegevoegde waarde, geniet hij eveneens een vrijstelling voor de opleidingsinhoud algemene beginselen van het fiscaal recht.

§ 5. De kandidaten met een diploma van hoger onderwijs van het korte type of van één cyclus worden ambtshalve vrijgesteld van het examen met betrekking tot de basisopleidingsinhouden die in het kader van hun vorming worden onderwezen, onafhankelijk van het aantal contacturen of studiepunten besteed aan de studie van deze opleidingsinhouden of van het aantal studiepunten die daarvoor toegekend worden. Worden bedoeld :

1° de afgestudeerden in boekhouding, in bedrijfsbeheer, optie accountancy/fiscaliteit of in boekhouding, optie fiscaliteit, die voor het toelatingsexamen van kandidaat-accountant en/of van kandidaat belastingconsulent worden vrijgesteld voor de volgende opleidingsinhouden :

- a) algemene boekhouding;
- b) analytische bedrijfsboekhouding en management accounting;
- c) algemene beginselen van fiscaal recht;
- d) organisatie van boekhouddiensten en van administratieve diensten van ondernemingen;
- e) informatiesystemen en informatica.

2° de afgestudeerden met een specifieke opleiding in fiscaliteit, niet bedoeld in 1°, die voor het toelatingsexamen van kandidaat-accountant en/of kandidaat-belastingconsulent worden vrijgesteld voor de volgende opleidingsinhouden :

- a) algemene beginselen van fiscaal recht;
- b) personenbelasting;
- c) vennootschapsbelasting;
- d) belasting op de toegevoegde waarde.

3° de afgestudeerden in de rechten die voor het toelatingsexamen van kandidaat accountant en/of kandidaat-belastingconsulent worden vrijgesteld voor de volgende opleidingsinhouden :

- a) algemene beginselen van fiscaal recht;
- b) beginselen van burgerlijk recht;
- c) beginselen van handelsrecht en de wetgeving met betrekking tot de ondernemingen in moeilijkheden;
- d) beginselen van arbeids- en sociaal zekerheidsrecht.

Bepaalde opleidingsinhouden die deel uitmaken van opleidingen van het hoger onderwijs van het korte type of van één cyclus geven toegang tot bijkomende vrijstellingen op voorwaarde dat het aantal contacturen of studiepunten dat aan de studie ervan werd besteed, ten minste gelijk is aan het aantal dat vermeld wordt in het rooster in bijlage 2.

In overleg met de vertegenwoordigers van de betrokken onderwijsinstellingen stelt het Instituut jaarlijks per instelling een concordantietabel op waarin de vrijstellingen per opleidingsinhoud worden aangegeven.

Het Instituut maakt voor eind mei de concordantietabel bekend.

§ 6. De afgestudeerden van universitair niveau, van hoger onderwijs van het lange type of van twee cycli of hoger onderwijs van het korte type of van één cyclus die vrijstellingen wensen te genieten voor het toelatingsexamen dienen een individueel aanvraagdossier in uiterlijk drie maanden voor de datum van het examen.

Dit dossier dient vooraf geverifieerd en ondertekend te worden door de respectievelijke instellingen die de diploma's, die recht geven op één of meerdere vrijstellingen, uitgereikt hebben.

Het onderzoek van elk individueel dossier behelst een marginale toetsing, en wordt op basis van de vrijstellingscriteria uitgevoerd door de stagecommissie.

De stagecommissie maakt zijn beoordeling aan de Raad over met inachtneming van de criteria voor de toekenning van de vrijstellingen.

De Raad informeert de kandidaat-accountant en/of belastingconsulent uiterlijk één maand voor het examen over de vrijstellingen die hem werden toegekend. Bij gebrek aan antwoord binnen de gestelde termijn wordt de kandidaat-accountant of de kandidaat-belastingconsulent vrijgesteld van de opleidingsinhouden voor dewelke hij een verzoek heeft ingediend.

In de mate dat het aantal contacturen besteed aan de studie van een opleidingsinhoud of het aantal daaraan toegekende studiepunten onvoldoende is of indien het door de kandidaat-accountant of de kandidaat-belastingconsulent behaalde diploma niet valt onder het artikel 19, eerste lid, 3°, van de wet, weigert de Raad op gemotiveerde wijze de vrijstelling.

§ 7. Overeenkomstig artikel 19bis van de wet, worden de houders van een van de diploma's of opleidingstitels bedoeld in dat artikel, vrijgesteld van het toelatingsexamen.

§ 8. De Raad wordt, in toepassing van het artikel 19, eerste lid, 3°, van de wet, toegestaan om in individuele gevallen de gelijkwaardigheid van diploma's afgeleverd in het buitenland te aanvaarden. Hij gaat vooraf na of het diploma een voldoende kennis in de vereiste theoretische vorming inhoudt.

De Raad kan de stagecommissie belasten met het vaststellen van de opleidingsinhouden voor dewelke de kandidaat-accountant en/of belastingconsulent voor het toelatingsexamen kan genieten van de vrijstelling voorzien in artikel 3, §§ 4 en 5.

HOOFDSTUK II.

Toegang tot het examen

Artikel 4

Om te kunnen deelnemen aan het toelatingsexamen dient de kandidaat :

1° de door artikel 19, eerste lid, 1°, 2° en 3°, van de wet gestelde voorwaarden te vervullen;
2° uiterlijk drie maanden voor de datum van het examen een schriftelijk kandidatuur dossier te richten aan de stagecommissie en hierbij de volgende stukken te voegen :

- a) een bewijs van nationaliteit of van woonplaats, afgeleverd door de bevoegde overheid;
- b) een bewijs van goed gedrag en zeden, niet ouder dan drie maanden;
- c) een voor eensluidend verklaard afschrift van het diploma van de kandidaat of een gelijkwaardig getuigschrift;
- d) in voorkomend geval, het individueel aanvraagdossier voor vrijstellingen bedoeld in artikel 3, § 6.

3° bijdragen in de administratieve kosten van het kandidatuur dossier en in de kosten van het toelatingsexamen. Het bedrag van deze vergoeding wordt jaarlijks door de Raad vastgesteld.

HOOFDSTUK III.

Organisatie en modaliteiten van het examen

Artikel 5

§ 1. De kandidaat die aan de door artikel 19, eerste lid, 1° tot 3°, van de wet gestelde voorwaarden voldoet, kan zich gedurende een periode van vijf opeenvolgende jaren vijf maal aanbieden om de verschillende opleidingsinhouden van het toelatingsexamen met succes af te leggen.

De Raad richt daartoe minstens tweemaal per jaar een examenzitting in, telkens in oktober of november en zes maanden later.

Voor het opstellen van de vragen en de verbetering van de examens doet de stagecommissie beroep op personen buiten deze commissie belast met het onderwijs van de betrokken opleidingsinhouden. De punten worden aan de stagecommissie overgemaakt uiterlijk één maand na de datum van het examen.

De kandidaat dient verplicht alle opleidingsinhouden van het toelatingsexamen af te leggen tijdens de eerste zitting waaraan hij deel neemt, met uitzondering van de opleidingsinhouden waarvan hij in voorkomend geval werd vrijgesteld in toepassing van artikel 3, §§ 4 en 5.

Het examen over de opleidingsinhouden waarvoor hij niet geslaagd is, dient te worden afgelegd tijdens een volgende zitting. De vrijstellingen, evenals de punten voor de opleidingsinhouden waarvoor de kandidaat geslaagd is, blijven telkens behouden.

§ 2. In afwijking van het bepaalde in § 1, eerste lid, kan de Raad, op voorstel van de stagecommissie, beslissen de periode van vijf jaar te verlengen voor de kandidaat die niet kan deelnemen aan examenzittingen omwille van overmacht.

Artikel 6

De uitslagen van het toelatingsexamen worden per aangetekende brief door de Raad aan de kandidaat ter kennis gebracht uiterlijk twee maanden na de datum van het toelatingsexamen. Deze resultaten worden bij zijn dossier gevoegd.

Artikel 7

Het Instituut stelt een examenreglement op en legt het ter goedkeuring voor aan de Ministers die bevoegd zijn voor Middenstand en Economie. Dit examenreglement wordt ten minste twee maanden vóór de datum van het examen gepubliceerd op de website van het Instituut.

TITEL III.

De stage

HOOFDSTUK I.

Doel

Artikel 8

De stage heeft tot doel de kandidaten voor te bereiden op de uitoefening van de activiteiten van accountant en/of belastingconsulent door te voorzien in hun vorming met betrekking tot de beroepspraktijk en de plichtenleer.

HOOFDSTUK II.

De stagecommissie

Artikel 9

§ 1. De stagecommissie beschikt inzonderheid over de volgende bevoegdheden :

- 1° het toelatingsexamen organiseren;
- 2° de stage overeenkomsten onderzoeken en goedkeuren;
- 3° aan de Raad de toelating tot de stage voorstellen, daarbij aanduidend, in geval van inkorting van de stageduur, tot welk stagejaar de stagiair kan worden toegelaten;
- 4° de lijst van de stagiairs opmaken en deze bijhouden;
- 5° toezicht houden op het goed verloop van de stage en onderzoeken van de stagedagboeken en de aantekeningen en inlichtingen aangaande de beroepsactiviteit van de stagiairs;
- 6° de opleiding, gegeven door de stagemeeester, volgen en de nodige richtlijnen geven indien zij de verstrekte opleiding onvoldoende vindt;
- 7° de aan de stagiairs opgelegde praktijkoefeningen organiseren en leiden;
- 8° jaarlijks voor de stagiairs op het einde van elk stagejaar tussentijdse proeven organiseren teneinde de verworven beroepsvorming te evalueren;
- 9° het bekwaamheidsexamen organiseren;
- 10° in voorkomend geval in individuele gevallen vastgesteld door dit besluit de verlenging of verkorting van de stageduur of de opschorting ervan beslissen. Behoudens tegenstrijdige bepaling kan een beroep tegen deze beslissingen ingesteld worden bij de Raad;
- 11° in voorkomend geval, aan de Raad in individuele gevallen de schrapping voorstellen om andere dan tuchtrechtelijke redenen;
- 12° ingeval er een geschil ontstaat tussen de stagemeeester en de stagiair, de partijen horen om bemiddelend op te treden;
- 13° aan de Raad, ambtshalve of op diens aanvraag, advies verstrekken over alle aangelegenheden betreffende de stage en de stagiairs;
- 14° in voorkomend geval, aan de stagiairs die er zelf om vragen en die praktische ervaring missen of die niet geslaagd zouden zijn in de tussentijdse proeven, na overleg met de stagemeeester, bijkomende taken opleggen ter vervolmaking van hun praktijkopleiding.

§ 2. De stagecommissie beschikt, in de uitoefening van haar opdracht, over de ruimste middelen wat betreft toezicht en controle.

Zij kan met name alle nuttige inlichtingen inwinnen, de stagiairs en de stagemeeesters verzoeken voor haar te verschijnen en zich de vereiste bescheiden doen overleggen.

Zij kan haar recht van toezicht en controle aan één of meerdere van haar leden opdragen, die over hun opdracht verslag zullen uitbrengen bij de stagecommissie.

Artikel 10

§ 1. De stagecommissie telt twaalf effectieve leden.

De voorzitter, de vice-voorzitter en de andere leden van de stagecommissie worden door de Raad voor een hernieuwbare termijn van drie jaar aangewezen op de eerste zitting volgend op de algemene vergadering, die een nieuwe Raad kiest.

Alle leden van de stagecommissie moeten lid zijn van het Instituut.

De helft van de leden moet Franstalig zijn, de andere helft Nederlandstalig.

Eén van de leden van de stagecommissie moet beschikken over een voldoende kennis van de Duitse taal.

De helft van de Franstalige leden en de helft van de Nederlandstalige leden moeten ingeschreven zijn op de lijst, bedoeld in artikel 5, § 1, eerste lid, van de wet, die het minste aantal leden telt.

Ten minste één Franstalig en één Nederlandstalig lid moeten docent zijn aan een universiteit, aan een inrichting voor hoger onderwijs van universitair niveau of aan een inrichting voor hoger economisch onderwijs van het korte type of van één cyclus.

De stagecommissie telt ten minste twee leden van de Raad.

§ 2. Indien de voorzitter Franstalig is, moet de ondervoorzitter Nederlandstalig zijn en indien de voorzitter Nederlandstalig is, moet de ondervoorzitter Franstalig zijn. Ten minste één van hen moet ingeschreven zijn op de lijst, bedoeld in artikel 5, § 1, eerste lid, van de wet, die het minste aantal leden telt.

§ 3. De stagecommissie duidt onder haar effectieve leden een Franstalige en een Nederlandstalige secretaris aan.

§ 4. Onder dezelfde voorwaarden als bepaald in § 1, wijst de Raad ook vijf Nederlandstalige en vijf Franstalige plaatsvervangende leden aan.

Het plaatsvervangende lid mag de vergaderingen van de stagecommissie bijwonen maar is slechts stemgerechtigd wanneer hij een effectief lid vervangt.

Artikel 11

Enkel natuurlijke personen kunnen benoemd worden tot lid van de stagecommissie.

Er bestaat onverenigbaarheid tussen het mandaat van lid van deze commissie en de mandaten van :

- 1° effectief of plaatsvervangend lid van de tuchtcommissie;
- 2° effectief of plaatsvervangend lid van de commissie van beroep.

Artikel 12

De stagecommissie vergadert ten minste om de twee maanden, op schriftelijke uitnodiging van haar voorzitter. De oproeping vermeldt de agenda van de vergadering en is vergezeld van de vereiste documenten.

Wanneer de Raad haar daarom verzoekt, vergadert de stagecommissie binnen de maand na de ontvangst van dat verzoek.

Het effectief lid dat verhinderd is de vergadering bij te wonen verwittigt tijdig een plaatsvervanger alsmede de voorzitter van de stagecommissie.

Artikel 13

De vergaderingen van de stagecommissie worden voorgezeten door de voorzitter of, bij zijn afwezigheid, door de ondervoorzitter. Indien beiden afwezig zijn, wordt de vergadering voorgezeten door het oudste aanwezige lid.

Artikel 14

De stagecommissie kan slechts geldig beraadslagen wanneer ten minste acht stemgerechtigde leden aanwezig zijn.

De beslissingen van de stagecommissie worden bij eenvoudige meerderheid van stemmen genomen. Bij staking van stemmen is die van de voorzitter doorslaggevend.

Artikel 15

De beslissingen van de stagecommissie worden, samen met een bondig verslag van de besprekingen, opgenomen in de notulen, die in ontwerp aan de effectieve en plaatsvervangende leden worden verstuurd, en tijdens de volgende vergadering ter goedkeuring worden voorgelegd.

De goedgekeurde notulen worden door de voorzitter en door een secretaris ondertekend; zij worden op de zetel van het Instituut bewaard en een afschrift ervan wordt aan de effectieve en plaatsvervangende leden bezorgd.

Artikel 16

Drie maanden voor de jaarlijkse algemene vergadering, overhandigt de stagecommissie aan de Raad een gedetailleerd verslag over haar werkzaamheden van het verlopen jaar, waarin zij de opmerkingen en voorstellen formuleert die zij nuttig acht. In het jaarverslag van het Instituut worden de belangrijkste punten van het verslag van de stagecommissie hernomen.

HOOFDSTUK III.

De toelating tot de stage

Artikel 17

§ 1. Een kandidaat die geslaagd is in het toelatingsexamen, of die valt onder de toepassing van artikel 3, § 1, tweede lid, kan een aanvraag indienen om toegelaten te worden tot de stage.

De toelatingsaanvraag tot de stage wordt per aangetekende brief gericht aan de voorzitter van de stagecommissie ter zetel van het Instituut.

Vooraleer de kandidaat een aanvraag indient moet hij een stageovereenkomst gesloten hebben met een stagemeeester.

§ 2. Om ontvankelijk te zijn moet de toelatingsaanvraag vergezeld zijn van een dossier dat moet bevatten :

1° drie exemplaren van de stageovereenkomst, behoorlijk ondertekend door de beide partijen, en beantwoordend aan de in dit besluit gestelde voorwaarden;

2° de verbintenis om, gedurende de stage, de verplichtingen, gesteld in de artikelen 36 tot 39, na te komen.

Artikel 18

De toelatingsaanvraag tot de stage wordt afgewezen, indien de kandidaat zonder reden de door de stagecommissie of door de Raad gevraagde ontbrekende stukken of gegevens niet binnen de vastgestelde termijn heeft overgelegd. Deze termijn mag niet korter zijn dan één maand.

Artikel 19

Onverminderd de vereisten bedoeld in artikel 25 van de wet, kan tot de stage worden toegelaten de kandidaat wiens dossier voldoet aan de voorwaarden bepaald in artikel 17, § 2.

De stagecommissie draagt het dossier over aan de Raad binnen de maand volgend op de datum van ontvangst van de toelatingsaanvraag bedoeld in artikel 17, § 1, of binnen de maand na het verstrijken van de termijn, vastgesteld met toepassing van artikel 18. De Raad beslist over de toelatingsaanvraag binnen de maand na ontvangst van het dossier en deelt de gemotiveerde beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat binnen de vijftien dagen.

Wanneer het een weigering van toelating tot de stage betreft, wordt de beslissing van de Raad betekend per aangetekende brief. In dit geval gaat de kennisgeving vergezeld van alle inlichtingen betreffende de termijn van hoger beroep en de modaliteiten volgens dewelke het hoger beroep kan ingesteld worden.

Artikel 20

Tegen een weigering van toelating tot de stage door de Raad kan een beroep worden ingesteld bij de commissie van beroep volgens de modaliteiten bepaald in de artikelen 48 tot 51 van het koninklijk besluit van 2 maart 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der accountants.

Artikel 21

De betrokkene mag zich laten bijstaan door een advocaat of door een lid van het Instituut dat geen lid is van de Raad, noch van de commissie van beroep, noch van de stagecommissie. De procedure is openbaar, tenzij de betrokkene een behandeling achter gesloten deuren vraagt of een openbare procedure gevaar oplevert voor de goede zeden, de openbare orde, de nationale veiligheid, het belang van minderjarigen, de bescherming van het privé-leven, het belang van de rechtspraak of de geheimhoudingsplicht als bedoeld in artikel 58 van de wet.

HOOFDSTUK IV.

De stageovereenkomst

Artikel 22

De stageovereenkomst, gesloten tussen de stagiair en de stagemeeester, behelst :

- 1° de verbintenis van de partijen om zich te schikken naar het stagereglement en naar de onderrichtingen en richtlijnen die door de Raad of de stagecommissie worden verstrekt;
- 2° de verbintenis van de stagemeeester om gedurende het aantal uren voorzien in artikel 37 in de opleiding van de stagiair te voorzien door hem te begeleiden en hem te betrekken bij een voldoende aantal werkzaamheden die hem in staat stellen de nodige beroepservaring te verwerven en de regels van de plichtenleer toe te passen;
- 3° de verbintenis van de stagiair om zich met loyaliteit aan de stage te wijden, het beroepsgeheim te eerbiedigen, en de beroepsbelangen van de stagemeeester tijdens de stage niet te schaden. De stagiair gaat de verbintenis aan om gedurende drie jaar volgend op het einde van de stageovereenkomst geen rechtstreeks noch onrechtstreeks cliënteel over te nemen van de stagemeeester zonder diens schriftelijke toestemming.

De stageovereenkomst wordt in drie exemplaren, behoorlijk gedagtekend en ondertekend door beide partijen, ter goedkeuring aan de stagecommissie voorgelegd en heeft uitwerking zodra de Raad beslist heeft de stagiair toe te laten of zodra de stagecommissie de stageovereenkomst goedkeurt indien deze een vorige stageovereenkomst vervangt. Na goedkeuring van de stageovereenkomst wordt een exemplaar aan de stagiair en aan de stagemeeester toegezonden. Het derde exemplaar blijft in het dossier van de kandidaat.

De stageovereenkomst kan ondertekend worden in naam van een burgerlijke vennootschap van accountants en/of belastingconsulenten, op voorwaarde dat deze een accountant of een belastingconsulent, natuurlijke persoon, aanwijst die daadwerkelijk als verantwoordelijke stagemeeester optreedt.

Artikel 23

De stage wordt verricht in het kader van een arbeidsovereenkomst of van een overeenkomst van zelfstandige dienstverlening.

Artikel 24

Behoudens andersluidende overeenkomst tussen de partijen wordt de arbeidsovereenkomst, gesloten vóór de toelating tot de stage, voortgezet tijdens de stage.

De stageovereenkomst is onderscheiden van de arbeidsovereenkomst. De ontbinding van de arbeidsovereenkomst brengt niet van rechtswege de beëindiging van de stage mee.

Artikel 25

Wanneer de stage wordt verricht in het kader van een overeenkomst van zelfstandige dienstverlening, worden de voorwaarden waaronder de dienstverlening zal geschieden, schriftelijk vastgesteld.

De stageovereenkomst is onderscheiden van de overeenkomst van zelfstandige dienstverlening. De ontbinding van de overeenkomst van zelfstandige dienstverlening brengt niet van rechtswege de beëindiging van de stage mee.

Zij bevat inzonderheid de verbintenis van de stagemeeester om de stagiair een ereloon te betalen in verhouding tot de door deze gepresteerde diensten. Deze bezoldiging mag niet lager zijn dan de door de Raad voorgeschreven minima opgesteld rekening houdende met de bereikte graad van beroepservaring, de volbrachte stageduur en de omvang van de verstrekte prestaties.

Artikel 26

§ 1. De stageovereenkomst voorziet in een proefperiode van een jaar. In die periode kan door beide partijen een einde gemaakt worden aan de stageovereenkomst met een opzegging van een maand. De stagecommissie wordt van het beëindigen van de stageovereenkomst in kennis gesteld door de partij die de opzegging doet per aangetekend schrijven.

Na het verstrijken van de proefperiode kan de stage enkel worden beëindigd mits wederzijdse toestemming van de partijen of om een gegronde reden, die door de stagecommissie wordt beoordeeld, nadat de partijen werden gehoord of minstens behoorlijk werden opgeroepen.

§ 2. De stagiair en de stagemester kunnen tegen de beslissing van de stagecommissie beroep aantekenen bij de commissie van beroep, overeenkomstig de artikelen 48 tot 51 van het koninklijk besluit van 2 maart 1989 houdende vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der accountants.

HOOFDSTUK V.

De duur van de stage

Artikel 27

§ 1. De stage vangt aan op 1 januari en duurt in principe drie jaar.

§ 2. De stage kan worden verlengd door de stagecommissie :

1° wanneer de stagecommissie van oordeel is dat de stagiair een gebrek aan praktijkervaring heeft;

2° in afwachting van de volgende zitting ingeval de kandidaat niet geslaagd is voor het bekwaamheidsexamen;

3° op gemotiveerd verzoek van de stagiair.

In al deze gevallen behoudt de kandidaat de hoedanigheid van stagiair alsook alle daaraan verbonden rechten en verplichtingen.

Artikel 28

De stage wordt in België volbracht. De stagecommissie kan toestaan dat de stage voor een deel in het buitenland wordt volbracht op voorwaarde dat ten minste twee derden van de minimale stageduur in België wordt vervuld. De stagecommissie waakt erover dat de stagiair, tijdens zijn stageperiode in het buitenland, op gepaste wijze wordt gevolgd door de stagemester in samenwerking met een persoon die in dat land een hoedanigheid heeft die gelijkwaardig is met deze van accountant en/of van belastingconsulent.

Artikel 29

Overeenkomstig artikel 19bis van de wet, worden de houders van een van de diploma's of opleidingstitels bedoeld in dat artikel, vrijgesteld van de stage.

Op voorstel van de stagecommissie kan de Raad vrijstelling van het volgen van de stage toestaan aan de personen die in het buitenland een hoedanigheid bezitten waarvan hij vaststelt dat zij gelijkwaardig is met die van accountant en/of belastingconsulent in België, voorzover de wettelijke en reglementaire vereisten voor de toegang tot het beroep in dat land beantwoorden aan die welke met betrekking tot de theoretische kennis en vakbekwaamheid zijn gesteld voor een accountant en/of belastingconsulent in België.

De Raad kan na advies van de stagecommissie, de stageduur verminderen voor de personen die ingeschreven zijn ofwel op de ledenlijst van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, ofwel op de ledenlijst van het Beroepsinstituut van de erkende boekhouders en fiscalisten.

Artikel 30

Op gemotiveerd verzoek van de stagiair of van de stagemeeester kan de stagecommissie de stage voor een door haar bepaalde duur opschorten.

Wanneer aan de stageovereenkomst een einde wordt gemaakt met toepassing van artikel 26, wordt de uitvoering van de stage ambtshalve opgeschort. De stage begint opnieuw te lopen wanneer de stagecommissie een nieuwe, met een andere accountant en/of belastingconsulent afgesloten stageovereenkomst heeft goedgekeurd.

De stage wordt niet onderbroken wanneer een nieuwe stageovereenkomst binnen drie maanden wordt afgesloten en wordt goedgekeurd door de stagecommissie.

Artikel 31

De stagiair die ten gevolge van een veroordeling of een andere maatregel in de onmogelijkheid verkeert zijn stagewerkzaamheden te verrichten, kan, in het belang van het beroep, voor de duur van de maatregel door de stagecommissie geschorst worden. Tegen die beslissing kan hoger beroep met schorsende kracht worden ingesteld bij de commissie van beroep volgens de modaliteiten bepaald in de artikelen 48 tot 51, van het koninklijk besluit van 2 maart 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der accountants.

Artikel 32

Wanneer de stagiair of de stagemeeester geschorst wordt, wordt de stage onderbroken voor de duur van de schorsing. Wanneer de stagemeeester geschorst wordt, wordt de stage niet onderbroken wanneer een nieuwe stageovereenkomst binnen drie maanden wordt afgesloten en wordt goedgekeurd door de stagecommissie.

Artikel 33

Elke schorsing of schrapping wordt gelijktijdig aan de stagemeeester en aan de stagiair per aangetekende brief betekend door de Raad. De motivering van de schorsing wordt enkel vermeld op de kennisgeving gericht aan de persoon die geschorst wordt.

Artikel 34

De Raad beslist, op voorstel van de stagecommissie, tot de schrapping van een stagiair op grond van andere dan tuchtmaatregelen. Tegen die beslissing kan een beroep met schorsende kracht worden ingesteld bij de commissie van beroep volgens de modaliteiten bepaald in de artikelen 48 tot 51, van het koninklijk besluit van 2 maart 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der accountants.

Artikel 35

De stage eindigt door :

1° de beslissing van de Raad om, op voorstel van de stagecommissie, een kandidaat accountant en/of kandidaat belastingconsulent toe te laten tot de eedaflegging in de mate dat de kandidaat de wens heeft uitgedrukt om ingeschreven te worden op de lijst van de externe accountants en/of externe belastingconsulenten;

2° de beslissing van de Raad om, op voorstel van de stagecommissie, de hoedanigheid van accountant en/of belastingconsulent te verlenen in de mate dat de kandidaat de wens heeft uitgedrukt om ingeschreven te worden op de lijst van de interne accountants en/of interne belastingconsulenten;

3° het ontslag van de stagiair;

4° het schrappen van de lijst van de stagiairs.

HOOFDSTUK VI.

Verplichtingen van de stagiair

Artikel 36

Overeenkomstig artikel 4, tweede lid, van de wet is de stagiair geen lid van het Instituut maar is hij onderworpen aan het toezicht en aan de tuchtbevoegdheid ervan. Hij moet eveneens alle reglementen van het Instituut in acht nemen.

Artikel 37

De stagiair wijdt ten minste 1 000 uren per jaar aan de uitvoering van zijn stage.

De stagiair volbrengt nauwgezet de opdrachten en het werk waarmee de stagemeeester hem belast en volgt diens instructies en richtlijnen op. Gedurende de volledige stageduur, moet de stagiair daadwerkelijk actief zijn in werkzaamheden van de accountant en/of de

belastingconsulent, inbegrepen de verschillende bijzondere opdrachten die door de wetgever werden toevertrouwd aan de accountants en/of aan de belastingconsulenten.

De stagiair mag enkel met toestemming van zijn stagemeeester afwezig zijn, onverminderd, in voorkomend geval, de wets- en reglementsbepalingen welke op de vakantie en de afwezigheid op het werk van de werknemers betrekking hebben.

Artikel 38

§ 1. De stagiair neemt verplicht deel aan de voordrachten, seminaries, tussentijdse proeven en andere activiteiten die door de stagecommissie of door het Instituut ten behoeve van de stagiairs worden georganiseerd. Hij maakt de stagecommissie de verslagen over die zij hem vraagt en beantwoordt de vragen die zij hem stelt.

§ 2. Voor stagiair-accountants kunnen de tussentijdse proeven betrekking hebben op volgende opleidingsinhouden :

- 1° wetgeving inzake de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening;
- 2° vennootschapsrecht;
- 3° interne controle en accountantsonderzoek;
- 4° wettelijke opdrachten en beroepsnormen;
- 5° personenbelasting;
- 6° belasting op de toegevoegde waarde;
- 7° vennootschapsbelasting;
- 8° beginselen van registratie- en successierechten;
- 9° beginselen van regionale en locale belastingen;
- 10° beginselen van Europese en internationale belastingen;
- 11° fiscale procedure.

Deze proeven hebben als doel de praktische kennis van de stagiairs accountants te testen van de opleidingsinhouden die hierboven werden vermeld.

§ 3. De stagiair belastingconsulenten leggen dezelfde proeven af, beperkt tot volgende opleidingsinhouden :

- 1° wettelijke opdrachten en beroepsnormen;
- 2° personenbelasting;
- 3° vennootschapsbelasting;
- 4° belasting op de toegevoegde waarde;
- 5° beginselen van registratie- en successierechten;
- 6° beginselen van regionale en locale belastingen;
- 7° beginselen van Europees en internationaal fiscaal recht;
- 8° fiscale procedure.

Deze proeven hebben als doel de praktische kennis van de stagiairs belastingconsulenten te testen van de hierboven vermelde opleidingsinhouden.

Artikel 39

De stagiair houdt een stagedagboek bij, waarin hij, in functie van de doelstellingen van de stage, een overzicht geeft van de werkzaamheden die hij heeft verricht of waaraan hij heeft deelgenomen. Het stagedagboek wordt opgemaakt met inachtneming van de nodige discretie.

Het dagboek vermeldt de juridische vorm van de onderneming of klant, de aard van haar activiteit alsmede de aard van de door de stagiair uitgevoerde opdrachten en de hieraan bestede tijd.

Artikel 40

§ 1. De stagecommissie kan de stagiair die de regels inzake plichtenleer, alsook de reglementen bedoeld in artikel 36, niet naleeft, tuchtstraffen opleggen, nadat zij vooraf de stagiair en de stagemester heeft gehoord, of minstens behoorlijk heeft opgeroepen.

De tuchtstraffen die kunnen worden opgelegd zijn :

- 1° de waarschuwing;
- 2° de berisping;
- 3° de schorsing voor ten hoogste één jaar;
- 4° de schrapping.

§ 2. De stagiair kan tegen de beslissing van de stagecommissie beroep aantekenen bij de commissie van beroep, overeenkomstig artikel 7, van de wet van 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten. De voorzitter van de stagecommissie wordt door de commissie van beroep gehoord.

HOOFDSTUK VII. De stagemester

Artikel 41

§ 1. De stage wordt, onder het toezicht van de stagecommissie, uitgevoerd bij een stagemester.

Kunnen stagemester zijn :

- 1° de natuurlijke personen die ten minste vijf jaar op de ledenlijsten van het Instituut zijn ingeschreven;
- 2° de natuurlijke personen die bij toepassing van artikel 60, § 1, van de wet als belastingconsulent erkend werden.

§ 2. De stage als accountant wordt uitgevoerd bij een lid van het Instituut, ingeschreven op de lijst der accountants.

De stage als belastingconsulent wordt uitgevoerd bij een lid van het Instituut, ingeschreven op de lijst der belastingconsulenten.

Artikel 42

Een stagemeeester mag niet meer dan drie stagiairs tegelijk begeleiden.

Artikel 43

De stagemeeester zorgt, in samenwerking met de stagecommissie, voor de goede beroepsvorming en deontologische vorming van de stagiair. Hij vertrouwt de stagiair werk toe dat binnen het kader valt van de werkzaamheden die aan de beroepsbeoefenaars zijn toevertrouwd en begeleidt hem bij de uitvoering ervan.

Hij ziet er eveneens op toe dat de stagiair op het einde van zijn stage een voldoende ervaring zal hebben opgedaan met betrekking tot de verschillende bijzondere opdrachten die door de wetgever werden toevertrouwd aan de accountants en/of de belastingconsulenten.

Artikel 44

De stagemeeester neemt geregeld kennis van het stagedagboek van de stagiair. De stagiair en de stagemeeester ondertekenen het stagedagboek na de opmerkingen, die de stagemeeester erin heeft opgetekend, te hebben besproken.

Artikel 45

Indien de stagemeeester oordeelt dat de stagiair niet over de nodige kwaliteiten beschikt, stelt hij de stagecommissie hiervan onverwijld in kennis.

HOOFDSTUK VIII.

Inbreuk op de verplichtingen van de stageovereenkomst

Artikel 46

Elke inbreuk op de verplichtingen van de stageovereenkomst kan bij de stagecommissie aanhangig gemaakt worden. Indien de inbreuk door de stagiair gepleegd werd, zal zij deze beoordelen. Indien de inbreuk door een stagemeeester gepleegd werd, zal zij deze bij de Raad aanhangig maken.

HOOFDSTUK IX.

Vertegenwoordiging van de stagiairs binnen het Instituut

Artikel 47

Jaarlijks kiezen de stagiairs drie Nederlandstalige en drie Franstalige stagiairs die hen in een comité van stagiairs vertegenwoordigen binnen het Instituut.

Hun mandaat duurt een jaar en is tweemaal hernieuwbaar.

Dit comité van stagiairs kan aan de stagecommissie voorstellen en aanbevelingen richten met betrekking tot de stage.

Het comité van stagiairs vergadert viermaal per jaar. Op zijn verzoek kan het tweemaal per jaar gehoord worden door de stagecommissie.

De Raad legt de werkingsregels van het comité van stagiairs vast.

Uiterlijk vier maanden voor de algemene vergadering brengt het comité een jaarverslag uit van zijn werkzaamheden aan de stagecommissie.

De Raad overhandigt ieder jaar aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een verslag over de activiteiten van de stagecommissie en over de vormingsactiviteiten die door het Instituut ten behoeve van de stagiairs werden georganiseerd.

TITEL IV.

Het bekwaamheidsexamen

HOOFDSTUK I.

Toegang tot het bekwaamheidsexamen

Artikel 48

Behoudens het bepaalde in artikel 52, § 2, wordt de kandidaat die zijn stage regelmatig heeft volbracht, toegelaten tot het bekwaamheidsexamen.

HOOFDSTUK II.

Programma van het examen

Artikel 49

Het bekwaamheidsexamen bestaat uit een schriftelijk gedeelte en een mondeling gedeelte.

Artikel 50

§ 1. Het bekwaamheidsexamen heeft tot doel na te gaan in hoeverre de kandidaat in staat is om de tijdens de stage verworven kennis in de uitoefening van de werkzaamheden van de accountant en/of de belastingconsulent toe te passen en of hij in staat is met inachtneming van de wetten en de regels van plichtenleer deze werkzaamheden uit te oefenen.

Het schriftelijk gedeelte voor de toegang tot de titel van accountant slaat op één of meerdere praktische toepassingsgevallen met betrekking tot de in artikel 3, § 1, omschreven opleidingsinhouden.

Het schriftelijk gedeelte voor de toegang tot de titel van belastingconsulent slaat op één of meerdere praktische toepassingsgevallen met betrekking tot de in artikel 3, § 2, omschreven opleidingsinhouden.

Het mondeling gedeelte omvat de bespreking van het schriftelijk gedeelte en een ondervraging over de praktijk van het beroep, de opdrachten, de aansprakelijkheid en de plichtenleer van de accountants en/of belastingconsulenten.

§ 2. Overeenkomstig artikel 19*bis* van de wet worden de houders van een van de diploma's of opleidingstitels bedoeld in dat artikel, vrijgesteld van het bekwaamheidsexamen.

Overeenkomstig de bepalingen van het artikel 19*bis*, § 2, van de wet moeten zij zich onderwerpen aan een bekwaamheidsproef over hun kennis van het Belgisch recht, meer bepaald op het gebied van boekhouding, fiscaliteit, vennootschapsrecht en deontologie en de domeinen noodzakelijk voor de uitoefening van de functies van accountant en/of van belastingconsulent in België, georganiseerd door het Instituut, in de gevallen opgesomd in artikel 4, § 1, b, van de richtlijn 89/48/EEG van de Raad van 21 december 1988 betreffende een algemeen stelsel van erkenning van diploma's van hoger onderwijs waarmee beroepsopleidingen van ten minste drie jaar worden afgesloten.

De voorschriften betreffende de proef van bekwaamheid, de opstelling van de lijst van de leerstof en het statuut van de aanvrager die zich daarop wil voorbereiden worden vastgelegd door de Raad met in achtneming van de regels inzake gemeenschapsrecht en in het bijzonder van de bepalingen van artikel 1, g, van de bovenvermelde richtlijn, overeenkomstig de bepalingen van artikel 19*bis*, § 2, in fine van de wet.

HOOFDSTUK III.

Modaliteiten en organisatie

Artikel 51

Het bekwaamheidsexamen wordt ten minste tweemaal per jaar door de Raad ingericht.

De Raad benoemt hiertoe één of meerdere examencommissies.

Deze examencommissies bestaan uit vijf leden, waaronder ten minste vier leden die lid zijn van het Instituut, en één docent aan een universiteit, aan een inrichting voor hoger onderwijs van universitair niveau of aan een inrichting voor hoger economisch onderwijs.

In elke examencommissie is zowel de lijst van de accountants als de lijst van de belastingconsulenten, bedoeld in artikel 5, § 1, eerste lid, van de wet, vertegenwoordigd.

De leden van de examencommissies worden voor drie jaar benoemd door de Raad.

Naargelang van de taal die zij voor het afleggen van het examen hebben gekozen, worden de kandidaten beoordeeld door een Nederlandstalige, een Franstalige of een Duitstalige examencommissie.

Artikel 52

§ 1. De kandidaat heeft gedurende een periode van vijf opeenvolgende jaren maximaal vijf kansen om te slagen in het bekwaamheidsexamen. Indien de kandidaat niet is geslaagd, kan hij zich aanbieden bij een volgende examenzitting tot het maximum van vijf kansen is bereikt.

Op voorstel van de stagecommissie kan de Raad beslissen de periode van vijf jaar te verlengen voor de kandidaat die niet kan deelnemen aan een examensessie door overmacht.

§ 2. Indien de stagecommissie overeenkomstig artikel 27, § 2, heeft beslist de stage van de kandidaat te verlengen, omdat hij van oordeel is dat deze een gebrek aan praktijkervaring heeft, wordt de kandidaat slechts toegelaten tot het bekwaamheidsexamen nadat de stagecommissie heeft beslist dat hij voldoende praktijkervaring heeft verworven.

De periode van vijf jaar, bedoeld in, § 1, neemt een aanvang vanaf de datum van deze laatste beslissing van de stagecommissie.

Artikel 53

§ 1. De kandidaat accountant en/of belastingconsulent, die geslaagd is in het bekwaamheidsexamen en die wenst ingeschreven te worden op de deellijst van de externe accountants en/of externe belastingconsulenten, wordt door de Raad toegelaten tot de eedaflegging op advies van de stagecommissie :

1° door te slagen in het bekwaamheidsexamen van accountant heeft de stagiair-accountant toegang tot de titel van accountant en tot de titel van belastingconsulent;

2° door te slagen in het bekwaamheidsexamen van belastingconsulent heeft de stagiair-belastingconsulent toegang tot de titel van belastingconsulent.

De Raad verleent de hoedanigheid van accountant en/of belastingconsulent op het moment dat hij de eed heeft afgelegd, overeenkomstig artikel 19, eerste lid, 6°, van de wet, en schrijft hem in op de deellijst van de externe accountants en/of die van de externe belastingconsulenten.

§ 2. De kandidaat die geslaagd is voor het bekwaamheidsexamen en die op de lijst van de interne accountants en/of de interne belastingconsulenten ingeschreven wenst te zijn, krijgt van de Raad de hoedanigheid van accountant en/of belastingconsulent :

1° door te slagen in het bekwaamheidsexamen van accountant heeft de stagiair-accountant toegang tot de titel van accountant en tot de titel van belastingconsulent;
2° door te slagen in het bekwaamheidsexamen van belastingconsulent heeft de stagiair-belastingconsulent toegang tot de titel van belastingconsulent.
De Raad voegt hem eveneens toe aan de lijst van de interne accountants en/of die van de interne belastingconsulenten.

Artikel 54

De uitslag van het bekwaamheidsexamen wordt de kandidaat uiterlijk drie maanden na het examen door de Raad bij aangetekend schrijven ter kennis gebracht en wordt bij zijn dossier gevoegd.

TITEL V.

Toegang tot de titel van accountant voor leden die uitsluitend op de lijst der belastingconsulenten zijn ingeschreven. - Toegang a posteriori tot de titel van belastingconsulent voor accountants die uitsluitend op de lijst der accountants zijn ingeschreven

Artikel 55

De belastingconsulent die de hoedanigheid van accountant wenst te verkrijgen dient aan de volgende voorwaarden te voldoen :

§ 1. Slagen in het toelatingsexamen over de volgende opleidingsinhouden, tenzij hij de vrijstellingen kan genieten, bedoeld in artikel 3, § 4 of § 5 :

- 1° accountantsonderzoek;
- 2° analyse en kritische beoordeling van de jaarrekeningen;
- 3° geconsolideerde jaarrekeningen;
- 4° analytische bedrijfsboekhouding en management accounting;
- 5° interne controle;
- 6° wetgeving inzake de geconsolideerde jaarrekening;
- 7° organisatie van de boekhouddiensten en van de administratieve diensten;
- 8° beginselen van wiskunde en statistiek;
- 9° financieel bedrijfsbeheer, daarbij inbegrepen de analyse, met boekhoudkundige procédés van de positie en de werking van ondernemingen vanuit het oogpunt van hun kredietwaardigheid, rentabiliteit en risico's;
- 10° juridische en beroepsnormen met betrekking tot de andere wettelijke opdrachten van de accountant.
- 11° informatiesystemen en informatica.

§ 2. Slagen voor een bekwaamheidsexamen met het oog op het uitvoeren van de activiteiten van accountant en beperkt tot de opleidingsinhouden vermeld in § 1.

Artikel 56

Een accountant die aan de stageverplichtingen op basis van dit besluit heeft voldaan en oorspronkelijk niet om een inschrijving op de lijst van belastingconsulenten heeft verzocht, kan hierom op een later tijdstip verzoeken. De Raad onderzoekt dergelijk verzoek op advies van een examencommissie, samengesteld op basis van artikel 51, die de kandidaat heeft gehoord of minstens behoorlijk opgeroepen.

TITEL VI. Overgangsbepalingen

Artikel 57

De kandidaten die geslaagd zijn voor het eerste gedeelte van het bekwaamheidsexamen, bedoeld in artikel 5, van het koninklijk besluit van 20 april 1990, houdende vaststelling van het programma en de voorwaarden voor het bekwaamheidsexamen van accountant, krijgen toegang tot de titels van accountant en belastingconsulent indien zij slagen voor het tweede gedeelte van het bekwaamheidsexamen, bedoeld in hoger genoemd artikel 5, of voor het bekwaamheidsexamen, bedoeld in artikel 48.

TITEL VII. Slotbepalingen

Artikel 58

Opgeheven worden :

1° het koninklijk besluit van 20 april 1990 betreffende de stage van de kandidaat-accountants;
2° het koninklijk besluit van 20 april 1990 houdende vaststelling van het programma en de voorwaarden voor het bekwaamheidsexamen van accountant.

Artikel 59

Dit besluit heeft uitwerking met ingang van 1 mei 2002.

Artikel 60

Onze Minister bevoegd voor Economie en Onze Minister bevoegd voor Middenstand zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Bijlage 1
Universiteiten en hoger onderwijs van het lange type of twee cycli

Nr.	Benaming van de leerstof	Contacturen	Semesteruren	Studiepunten
1	Accountantsonderzoek	75	5	5
2	Analyse en kritische beoordeling van de jaarrekening	60	4	4
3	Algemene boekhouding	120	8	10
4	Geconsolideerde jaarrekeningen	30	2	3
5	Analytische bedrijfsboekhouding en management accounting	90	6	6
6	Interne controle	45	3	4
7	Wetgeving inzake de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening	45	3	3
8	Organisatie van de boekhouddiensten en van de administratieve diensten van de ondernemingen	30	2	3
9	Beginselen van wiskunde en statistiek	45	3	4
10	Financieel bedrijfsbeheer, daarbij inbegrepen de analyse door middel van boekhoudtechnische procédés, van de positie en de werking van ondernemingen vanuit het oogpunt van hun kredietwaardigheid, van hun rendement en hun risico's	75	5	5
11	Algemene beginselen van fiscaal recht	45	3	3
12	Personenbelasting	45	3	6
13	Vennootschapsbelasting	45	3	6
14	Belasting op de toegevoegde waarde	30	2	5
15	Beginselen van registratie- en successierechten	15	1	3
16	Beginselen van regionale en lokale belastingen	15		
17	Beginselen van Europees en internationaal fiscaal recht	15	1	
18	Fiscale procedure	30	2	3
19	Juridische en beroepsnormen met betrekking tot de accountancy, de belastingconsultancy en de andere wettelijke opdrachten van de	15	1	3

	accountant en van de belastingconsulent ¹			
20	Vennootschapsrecht	60	4	4
21	Beginselen van het handelsrecht en de wetgeving met betrekking tot ondernemingen in moeilijkheden	30	2	3
22	Beginselen van burgerlijk recht	45	3	4
23	Beginselen van arbeids- en sociaal zekerheidsrecht	30	2	3
24	Beginselen van bedrijfseconomie, algemene economie en geld- en kredietwezen	30	2	4
25	Informatiesystemen en informatica	45	3	5

¹De kandidaat kan ook van het examen over deze opleidingsinhoud vrijgesteld worden als deze in de vereiste mate onderwezen werd in het kader van een algemene cursus “Deontologie van de juridische en economische beroepen”.

Bijlage 2
Hoger onderwijs van het korte type of van één cyclus

Nr.	Benaming van de leerstof	Contact-uren	Studiepunten
1	Accountantsonderzoek	75	5
2	Analyse en kritische beoordeling van de jaarrekening ⁽¹⁾	60	4
3	Algemene boekhouding	120	10
4	Geconsolideerde jaarrekeningen	30	3
5	Analytische bedrijfsboekhouding en management accounting	90	6
6	Interne controle	45	4
7	Wetgeving inzake de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening ⁽²⁾	45	3
8	Organisatie van de boekhouddiensten en van de administratieve diensten van de ondernemingen ⁽²⁾	30	3
9	Beginselen van wiskunde en statistiek	45	4
10	Financieel bedrijfsbeheer, daarbij inbegrepen de analyse door middel van boekhoudtechnische procédés, van de positie en de werking van ondernemingen vanuit het oogpunt van hun kredietwaardigheid, van hun rendement en hun risico's	75	5
11	Algemene beginselen van fiscaal recht	45	3
12	Personenbelasting	45	6
13	Vennootschapsbelasting	45	6
14	Belasting op de toegevoegde waarde	30	5
15	Beginselen van registratie- en successierechten	15	3
16	Beginselen van regionale en lokale belastingen	15	
17	Beginselen van Europees en internationaal fiscaal recht	15	
18	Fiscale procedure	30	3
19	Juridische en beroepsnormen met betrekking tot de accountancy, de belastingconsultancy en de andere wettelijke opdrachten van de accountant en van de belastingconsulent	15	3 ⁽³⁾
20	Vennootschapsrecht	60	4
21	Beginselen van het handelsrecht en de wetgeving met betrekking tot ondernemingen in moeilijkheden ⁽⁴⁾	30	3

22	Beginselen van burgerlijk recht ⁽⁴⁾	45	4
23	Beginselen van arbeids- en sociaal zekerheidsrecht	30	3
24	Beginselen van bedrijfseconomie, algemene economie en geld- en kredietwezen ⁽⁵⁾	30	4
25	Informatiesystemen en informatica	45	5

(1) Als deze opleidingsinhoud onderwezen werd onder de titel “Financiële analyse”, kunnen de kandidaten hiervoor een vrijstelling bekomen.

(2) Als deze opleidingsinhouden onderwezen werden in het kader van een cursus “Algemene Boekhouding” kunnen de kandidaten hiervoor een vrijstelling bekomen, op voorwaarde dat :

1° ten minste 16 studiepunten of 195 contacturen besteed werden aan de cursus “Algemene Boekhouding”;

2° de kandidaat of de onderwijsinstelling kan aantonen dat er binnen de cursus “Algemene Boekhouding” in de vereiste mate een duidelijk herkenbaar hoofdstuk werd gewijd aan de opleidingsinhoud, waarvoor de vrijstelling wordt gevraagd.

(3) Ook wanneer de voorwaarde van de contacturen of de studiepunten niet vervuld is, heeft de kandidaat of de onderwijsinstelling de mogelijkheid om aan te tonen dat deze opleidingsinhoud in de vereiste mate onderwezen werd in het kader van een andere cursus, voor zover er een duidelijk herkenbaar hoofdstuk aan werd gewijd.

(4) Als deze twee opleidingsinhouden onderwezen werden onder één enkele titel (bv. :”burgerlijk en handelsrecht”), moeten er minimum 6 studiepunten of 75 contacturen aan gewijd zijn.

(5) Als deze opleidingsinhouden onderwezen werden onder de titel “Algemene Economie”, dient de kandidaat of de onderwijsinstelling aan te tonen dat de andere delen (bedrijfseconomie en financiële economie) wel degelijk in de vereiste mate onderwezen werden.